

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
we Wrocławiu

**Sprawozdanie z egzaminu potwierdzającego
kwalifikacje zawodowe
dla absolwentów
techników i szkół policealnych
w województwach dolnośląskim i opolskim
w sesji letniej 2008 r.**

Wrocław 2008

Spis treści

Część I. Organizacja i przebieg egzaminu

Wstęp	3
1. Przygotowanie egzaminu	5
2. Organizacja etapu pisemnego egzaminu w województwie opolskim i dolnośląskim	6
3. Organizacja etapu praktycznego egzaminu w województwie opolskim i dolnośląskim	7
4. Przebieg egzaminu	10
4.1. Analiza kart odpowiedzi obserwatorów egzaminu	10
4.2. Analiza dokumentacji egzaminacyjnej	13
4.3. Uwagi i spostrzeżenia egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne	15
4.4. Unieważnienia egzaminu przez Dyrektora OKE. Wglądy do prac.	15

Część I. Organizacja i przebieg egzaminu

Wstęp

Opracowanie, które przekazujemy, jest sprawozdaniem z przeprowadzonego w czerwcu 2008 roku zewnętrznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dla absolwentów 4-letnich techników, szkół policealnych i techników uzupełniających. Sprawozdanie zawiera informacje o organizacji, przebiegu i wynikach egzaminu na terenie działania OKE we Wrocławiu – w województwie dolnośląskim i opolskim i jest adresowane głównie do Nauczycieli i Dyrektorów szkół zawodowych oraz pracowników kuratoriów oświaty i organów prowadzących szkoły zawodowe.

Sprawozdanie obejmuje dwie części:

Część I. Organizacja i przebieg egzaminu.

Część II. Statystyka wyników egzaminu – tabele i wykresy.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (egzamin zawody) jest organizowany na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zmianami). Egzamin jest przeprowadzany w etapach pisemnym i praktycznym. Etap pisemny egzaminu składa się z dwóch części. W części I zdający rozwiązują zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności właściwe dla kwalifikacji w zawodzie, którego dotyczy egzamin, w części II – zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności związane z zatrudnieniem i działalnością gospodarczą.

Arkusze egzaminacyjne mają formę testu i zawierają 70 zadań wyboru wielokrotnego z czterema odpowiedziami, z których tylko jedna jest prawidłowa.

Maksymalna liczba punktów możliwych do uzyskania za część I wynosi 50, za część II – 20. Warunkiem zdania egzaminu w etapie pisemnym jest uzyskanie co najmniej 50 % możliwych do osiągnięcia punktów za część I oraz co najmniej 30 % – za część II.

Etap praktyczny polega na wykonaniu przez zdającego zadania sprawdzającego umiejętności praktyczne opisane w standardzie wymagań egzaminacyjnych dla danego zawodu. W zależności od zadania o treści ogólnej sformułowanego w standardzie wymagań egzaminacyjnych dla danego zawodu, w czasie egzaminu zdający wykonują:

- zadanie polegające na opracowaniu projektu realizacji prac lub
- zadanie polegające na opracowaniu projektu realizacji prac i wykonaniu określonej pracy lub prac na stanowisku egzaminacyjnym wyposażonym zgodnie ze standardem wymagań egzaminacyjnych dla danego zawodu.

Czas trwania etapu praktycznego określa informator dla danego zawodu.

Dla zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się i specjalnymi potrzebami czas trwania etapu pisemnego i praktycznego może być przedłużony, nie więcej niż o 30 minut.

Prace egzaminacyjne wykonane przez zdających w etapie praktycznym są sprawdzane i oceniane przez egzaminatorów, powołanych przez dyrektora komisji okręgowej, pracujących w ośrodkach sprawdzania, zorganizowanych przez komisje okręgowe. Egzaminatorzy sprawdzają prace stosując kryteria oceniania opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną dla danego zawodu.

Warunkiem zdania egzaminu w etapie praktycznym jest otrzymanie co najmniej 75% możliwych do uzyskania punktów.

Absolwent zdał egzamin i otrzymał dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, jeżeli zdał etap pisemny i praktyczny egzaminu. Zdający, którzy zdali egzamin otrzymują suplement do dyplomu w języku polskim i angielskim - Europass, który opisuje umiejętności posiadacza dyplomu i jest ważnym dokumentem w sprawie ubiegania się o zatrudnienie w kraju i za granicą.

Za bardzo dobrą współpracę w roku szkolnym 2007/2008 składamy podziękowanie:

- Przewodniczącym szkolnych zespołów nadzorujących i ich Zastępcom,
- Kierownikom ośrodków egzaminacyjnych i ich Zastępcom,
- Przewodniczącym i Członkom zespołów nadzorujących,
- Przewodniczącym i Członkom zespołów nadzorujących etap praktyczny,
- Przewodniczącym i członkom zespołów egzaminatorów,
- Kuratorom i Wizytatorom Kuratoriów Oświaty w Opolu i we Wrocławiu,
- Dyrektorom i Pracownikom szkół i placówek, w których przeprowadzono próbne testowania propozycji materiałów egzaminacyjnych,
- Pracownikom organów prowadzących, Dyrektorom i Pracownikom ośrodków doskonalenia nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznych uczestniczących w procedurach upoważniania ośrodków i w obserwowaniu przebiegu egzaminów.

1. Przygotowanie egzaminu.

Najważniejsze prace związane z przygotowaniem egzaminu obejmowały:

- opracowanie we współpracy z Centralną Komisją Egzaminacyjną i komisjami okręgowymi *Procedur organizowania i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe od roku 2008*,
- opracowanie harmonogramu prac związanych z organizacją i przeprowadzeniem egzaminów,
- opracowanie arkuszy egzaminacyjnych dla zawodów wskazanych przez CKE,
- rozpatrzenie 106 wniosków o upoważnienie szkół/placówek do zorganizowania etapu praktycznego egzaminu,
- opracowanie instrukcji z zakresu organizacji i przeprowadzania etapu pisemnego i etapu praktycznego egzaminu dla przewodniczących szkolnych zespołów nadzorujących, przewodniczących i członków zespołów nadzorujących etap praktyczny, kierowników ośrodków egzaminacyjnych oraz instrukcji dla egzaminatorów sprawdzających i oceniających prace egzaminacyjne w ośrodku sprawdzania,
- zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów w 14 zawodach,
- zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń doskonalących dla przewodniczących zespołów egzaminatorów i egzaminatorów weryfikujących sprawdzających prace egzaminacyjne (41 osób),
- ocena pod względem zgodności z prawem 1047 powołań zespołów nadzorujących etap praktyczny egzaminu (ZNEP) przesłanych przez kierowników ośrodków egzaminacyjnych do OKE we Wrocławiu na 6 tygodni przed terminem egzaminu pisemnego egzaminu (760 z województwa dolnośląskiego, 287 z województwa opolskiego),
- opracowanie logistyczne dystrybucji i redystrybucji prac egzaminacyjnych do krajowych ośrodków sprawdzania,
- współpracę z innymi OKE w zakresie kompletowania zespołów egzaminatorów do sprawdzania prac w zespołach krajowych,
- przeprowadzenie szkoleń dla przewodniczących szkolnych zespołów nadzorujących i ich zastępców, kierowników ośrodków egzaminacyjnych i ich zastępców oraz przewodniczących zespołów nadzorujących etap praktyczny. Szkolenia przeprowadzono na konferencjach dla dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych województwa dolnośląskiego i opolskiego zorganizowanych trzykrotnie:
 1. w dniach 6, 8 i 9 listopada 2007 r. odbyły się 4 spotkania: w Legnicy, we Wrocławiu i w Opolu. W części I. omówiono przebieg i wyniki egzaminu przeprowadzonego w czerwcu 2007 r., w części II. – przekazano szczegółowe informacje dotyczące przygotowania szkół do przeprowadzenia egzaminu w styczniu i w czerwcu 2008 roku, w tym obowiązujące przepisy prawa, procedury i instrukcje. Wysłano zaproszenie na spotkania do dyrektorów 436 szkół: 327 z województwa dolnośląskiego i 109 szkół z województwa opolskiego. Wzięło w nich udział 386 dyrektorów szkół oraz 38 zaproszonych gości: 18 wizytatorów kuratoriów oświaty, 11 konsultantów i doradców metodycznych placówek doskonalenia nauczycieli oraz 9 dyrektorów centrów kształcenia praktycznego
 2. w dniu 9 stycznia 2008 r. zorganizowano szkolenie dla przewodniczących zespołów nadzorujących etap praktyczny egzaminu dla absolwentów techników i szkół policealnych przeprowadzanego w styczniu 2008 r.

Na spotkanie, które odbyło się we Wrocławiu, zaproszono 73 osoby. Wzięło w nich udział 64 przewodniczących, 9 nieobecnych przesłano materiały

3. w dniach 26, 28 – 30 maja i 2 czerwca 2008 r. odbyło się 9 spotkań dla przewodniczących szkolnych zespołów nadzorujących (PSZN) i kierowników ośrodków egzaminacyjnych oraz przewodniczących zespołów nadzorujących etap praktyczny (PZNEP). Celem konferencji było przekazanie zainteresowanym pełnej informacji i potrzebnych materiałów do sprawnego przeprowadzenia egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w sesji letniej 2008 r. Konferencje odbyły się Jeleniej Górze, Legnicy, Wałbrzychu, Wrocławiu i w Opolu. Zaproszenia wysłano do 403 zespołów szkół/placówek z terenu Okręgu oraz do 595 przewodniczących zespołów nadzorujących etap praktyczny egzaminu dla absolwentów techników i szkół policealnych. W spotkaniach wzięło udział 392 PSZN/kierowników ośrodków, 567 PZNEP oraz 21 zaproszonych gości – wizytatorów Kuratoriów Oświaty w Opolu i we Wrocławiu.

2. Organizacja etapu pisemnego w województwie dolnośląskim i opolskim.

Etap pisemny egzaminu odbył się w dniu 16 czerwca 2008 r. w 586 szkołach z terenu Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu (w 442 szkołach województwa dolnośląskiego i w 144 szkołach województwa opolskiego).

Większość absolwentów przystąpiło do egzaminu w macierzystych szkołach.

227 absolwentów z 28 szkół zostało skierowanych przez Dyrektora OKE we Wrocławiu na egzamin do innej szkoły z powodu: likwidacji szkoły, małej liczba zdających lub – na wniosek dyrektora szkoły macierzystej zdających – do szkół prowadzonych przez tę samą osobę w innej miejscowości albo do innej szkoły (w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły) w tej samej siedzibie co szkoła macierzysta zdających. Za zorganizowanie i przeprowadzenie etapu pisemnego egzaminu był odpowiedzialny dyrektor szkoły – przewodniczący szkolnego zespołu nadzorującego (PSZN).

Tabela 1. Szkoły, z których absolwenci przystąpili do etapu pisemnego egzaminu.

typ szkoły	okreg			województwo dolnośląskie			województwo opolskie		
	niepubliczne	publiczne	razem	niepubliczne	publiczne	razem	niepubliczne	publiczne	razem
szk. policealne	218	128	346	179	91	270	39	37	76
technikum	8	193	201	7	135	142	1	58	59
technikum uzupełn.	11	56	67	9	42	51	2	14	16
razem	237	377	614	195	268	463	42	109	151

Ogółem w Okręgu do etapu pisemnego przystąpiło w 66 zawodach 14 071 zdających (9 818 w województwie dolnośląskim i 4 253 w województwie opolskim). Deklarację przystąpienia do etapu pisemnego egzaminu złożyło 16121 uczniów i słuchaczy. Obecność zdających na egzaminie w tym etapie wyniosła 87,3%. W 3 szkołach trzech zdających złożyło rezygnację z egzaminu (brak wiedzy, złe samopoczucie).

Egzamin w tym etapie zdawało 46 absolwentów z różnymi niepełnosprawnościami: 17 niepełnosprawnych ruchowo, 11 niesłyszących, 4 niewidomych, 12 słabowidzących.

W 54 szkołach wydłużono czas egzaminu o 30 minut 243 zdającym posiadającym opinię PPP lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo zaświadczenie lekarskie (wydaje się, że ich liczba była większa, lecz nie odnotowano tego faktu w protokołach przebiegu egzaminu z sali).

Na mocy § 112 ust. 1 *Rozporządzenia* z etapu pisemnego egzaminu zostało zwolnionych 27 absolwentów będących laureatami lub finalistami olimpiad i turniejów

wiedzy i umiejętności zawodowych (11 osób z województwa dolnośląskiego, 16 z województwa opolskiego).

Tabela 2. Wykaz absolwentów zwolnionych z etapu pisemnego egzaminu w poszczególnych zawodach.

Lp.	Nazwa zawodu	Symbol cyfrowy	Liczba zwolnionych z etapu pisemnego	
			województwo dolnośląskie	województwo opolskie
1.	technik technologii żywności	321[09]	3	2
2.	technik ekonomista	341[02]	3	2
3.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	321[10]	1	2
4.	technik agrobiznesu	341[01]	-	3
5.	technik ogrodnik	321[03]	-	2
6.	technik leśnik	321[02]	1	1
7.	technik rolnik	321[05]	1	1
8.	technik hodowca koni	321[01]	1	-
9.	technik mechanizacji rolnictwa	311[22]	-	1
10.	technik weterynarii	322[14]	-	1
11.	technik organizacji usług gastronomicznych	341[07]	-	1
12.	technik elektronik	311[07]	1	-
razem			11	16

Etap pisemny egzaminu zdało w okręgu 12 626 zdających (89,7%), w tym w województwie dolnośląskim 8 733 osoby (89%), w województwie opolskim 4 253 osoby (89,7%).

3. Organizacja etapu praktycznego w województwie dolnośląskim i opolskim.

Etap praktyczny egzaminu został przeprowadzony w dniach 17, 18 i 19 czerwca 2008 r. Do tego etapu egzaminu przystąpiło w okręgu 14 551 zdających (10 120 w województwie dolnośląskim i 4 431 w województwie opolskim). W tej liczbie etap praktyczny egzaminu zdawało 46 absolwentów z różnymi niepełnosprawnościami: 16 osób niepełnosprawnych ruchowo, 9 – niesłyszących, 4 – niewidomych oraz 17 słabo widzących. Większość absolwentów przystąpiła do egzaminu w ośrodkach egzaminacyjnych zorganizowanych w szkołach, które ukończyli. 439 absolwentów 51 szkół zostało skierowanych przez Dyrektora OKE we Wrocławiu na egzamin do ośrodków egzaminacyjnych zorganizowanych w innych szkołach z względu na: likwidację macierzystej szkoły zdających, małą liczbę zdających w danej szkole lub ze względów organizacyjnych – na wniosek dyrektora szkoły macierzystej zdających – do szkół prowadzonych przez tę samą osobę albo do ośrodka w tej samej siedzibie co szkoła macierzysta.

Obecność na egzaminie w etapie praktycznym wyniosła 83,3 %. W trakcie egzaminu zrezygnowało z rozwiązywania zadania egzaminacyjnego 72 zdających w 19 zawodach, w tym 29 osób podało jako powód – za trudne zadanie, 20 osób – brak przygotowania.

Na podstawie przedłożonych opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia 152 zdającym w 48 ośrodkach wydłużono czas egzaminu. Trzech zdających z niepełnosprawnymi rękami skorzystało, za zgodą dyrektora OKE, skorzystało w pisaniu pracy egzaminacyjnej ze wspomaganie przez nauczyciela.

Etap praktyczny egzaminu zdało w Okręgu 7 630 osób (56,7% zdających etap praktyczny), w tym w województwie dolnośląskim 5 254 zdających (52,0%) oraz 2 376 w województwie opolskim (53,6%).

Egzamin w obydwu etapach zdały 7 642 osoby (50,5%), w tym 5 253 osoby (49,9%) z województwa dolnośląskiego oraz 2 389 osoby (52,0%) z województwa opolskiego. Otrzymały one dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe.

Szczegółowe dane statystyczne dotyczące wyników egzaminu zestawiono w Części II. Sprawozdania. Dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe z suplementami oraz informacje o wynikach egzaminu zostały przekazane do macierzystych szkół zdających w dniu 29 sierpnia 2008 r.

Ośrodki egzaminacyjne

Etap praktyczny egzaminu został przeprowadzony w 324 szkołach – ośrodkach egzaminacyjnych (243 ośrodki w województwie dolnośląskim, 81 – w województwie opolskim). Kierownicy ośrodków egzaminacyjnych zorganizowali egzamin i powołali zespoły nadzorujące etap praktyczny (ZNEP).

Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu upoważnił 90 szkół/placówek do organizacji egzaminu w zawodach, w których etap praktyczny wymagał przygotowania wyposażonych stanowisk. W tych ośrodkach przewodniczącymi ZNEP byli egzaminatorzy egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie, w którym był przeprowadzany egzamin.

Tabela 3. Liczba upoważnionych ośrodków egzaminacyjnych i powołanych ZNEP w poszczególnych zawodach.

Lp.	Nazwa zawodu	Symbol cyfrowy	Liczba ośrodków		Liczba ZNEP	
			województwo dolnośląskie	województwo opolskie	województwo dolnośląskie	województwo opolskie
1.	technik mechanizacji rolnictwa	311[22]	-	2	-	8
2.	technik informatyk	312[01]	48	14	97	31
3.	technik teleinformatyk	312[02]	1	-	1	-
4.	fototechnik	313[01]	4	-	5	-
5.	asystent operatora dźwięku	313[06]	1	-	2	-
6.	ratownik medyczny	322[06]	4	-	20	-
7.	technik rachunkowości	412[01]	8	2	10	2
8.	technik prac biurowych	419[01]	5	1	7	2
razem			71	19	142	43

W zawodach, w których etap praktyczny nie wymagał uzyskania upoważnienia, przewodniczącymi ZNEP byli egzaminatorzy w dowolnym zawodzie.

Tabela 4. Wykaz ośrodków egzaminacyjnych i ZNEP w zawodach, w których organizacja etapu praktycznego egzaminu nie wymagała upoważnienia.

Lp.	Symbol cyfrowy	Nazwa zawodu	Liczba ośrodków		Liczba ZNEP	
			województwo dolnośląskie	województwo opolskie	województwo dolnośląskie	województwo opolskie
1.	311[02]	Technik analityk	1	0	1	0
2.	311[04]	Technik budownictwa	14	15	15	17
3.	311[06]	Technik dróg i mostów kolejowych	1	0	1	0
4.	311[07]	Technik elektroniki	16	4	21	8
5.	311[08]	Technik elektryk	14	7	14	7
6.	311[10]	Technik geodeta	5	1	5	1
7.	311[15]	Technik górnictwa podziemnego	1	0	1	0
8.	311[19]	Technik inżynierii środowiska i melioracji	1	0	1	0
9.	311[20]	Technik mechanik	39	22	45	25
10.	311[24]	Technik ochrony środowiska	10	2	10	2
11.	311[28]	Technik poligraf	1	0	1	0

12.	311[30]	Technik technologii ceramicznej	2	0	2	0
13.	311[32]	Technik technologii drewna	3	2	3	2
14.	311[34]	Technik technologii odzieży	3	0	3	0
15.	311[37]	Technik telekomunikacji	7	3	8	3
16.	311[39]	Technik urządzeń sanitarnych	1	1	1	1
17.	311[45]	Technik drogownictwa	4	0	4	0
18.	311[50]	Technik mechatronik	8	0	8	0
19.	314[02]	Technik żeglugi śródlądowej	0	1	0	1
20.	315[01]	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	7	4	7	4
21.	321[01]	Technik hodowca koni	3	0	6	0
22.	321[02]	Technik leśnik	2	1	4	1
23.	321[03]	Technik ogrodnik	1	1	3	1
24.	321[05]	Technik rolnik	7	6	8	6
25.	321[07]	Technik architektury krajobrazu	12	7	15	8
26.	321[09]	Technik technologii żywności	5	6	6	6
27.	321[10]	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	22	9	25	9
28.	322[01]	Asystentka stomatologiczna	1	0	1	0
29.	322[03]	Higienistka stomatologiczna	1	0	1	0
30.	322[10]	Technik farmaceutyczny	6	4	7	5
31.	322[12]	Technik masażysta	6	3	13	3
32.	322[14]	Technik weterynarii	2	1	3	1
33.	322[15]	Terapeuta zajęciowy	3	1	3	2
34.	322[17]	Protetyk słuchu	1	0	1	0
35.	322[19]	Technik elektroradiolog	1	1	1	1
36.	341[01]	Technik agrobiznesu	13	10	15	10
37.	341[02]	Technik ekonomista	60	18	73	26
38.	341[03]	Technik handlowiec	40	15	44	17
39.	341[04]	Technik hotelarstwa	27	7	32	7
40.	341[05]	Technik obsługi turystycznej	28	8	28	11
41.	341[07]	Technik organizacji usług gastronomicznych	15	3	16	6
42.	342[01]	Technik organizacji reklamy	14	1	14	1
43.	342[02]	Technik spedytor	5	3	6	3
44.	342[04]	Technik logistyk	11	2	11	2
45.	343[01]	Technik administracji	45	12	45	12
46.	346[02]	Asystent osoby niepełnosprawnej	2	3	2	3
47.	346[03]	Opiekunka środowiskowa	9	5	9	6
48.	346[04]	Opiekun w domu pomocy społecznej	8	5	9	5
49.	348[02]	Technik archiwista	1	0	1	0
50.	348[03]	Technik informacji naukowej	1	0	1	0
51.	421[01]	Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych	3	0	3	0
52.	512[02]	Kucharz	4	1	4	1
53.	322[21]	Opiekunka dziecięca	2	1	2	1
54.	514[02]	Technik usług fryzjerskich	9	4	9	4
55.	514[03]	Technik usług kosmetycznych	26	10	27	10
56.	515[01]	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	17	5	17	5
57.	311[97] eksp.	Technik urządzeń i systemów energii odnawialnej	1	0	1	0
58.	311[92] eksp.	Technik agroturystyki	1	0	1	0
razem			553	215	618	244

W procesie organizowania etapu praktycznego egzaminu najwięcej problemów mieli kierownicy ośrodków ze skompletowaniem i powołaniem zespołów nadzorujących etap praktyczny zgodnie z zapisami *Rozporządzenia i Procedur*. Często wynikało

to z braku egzaminatorów w szkołach i powodowało znaczne wydłużenie czasu kompletowania składów zespołów nadzorujących etap praktyczny, szczególnie w zawodach, w których etap praktyczny egzaminu wymagał przygotowania wyposażonych stanowisk.

Organizację egzaminu utrudniło naruszanie przez kierowników ośrodków egzaminacyjnych *Procedur organizacji egzaminów*, a w szczególności zasad dotyczących wymaganego składu ZNEP. Dodatkowo często nie uzgadniano oddelegowania egzaminatora, będącego nauczycielem w innej szkole, oraz nie organizowano spotkań szkoleniowego członków ZNEP i nie potwierdzano przygotowania ośrodka do przeprowadzenia egzaminu.

Inne nieprawidłowości w organizowaniu etapu praktycznego egzaminu dotyczyły przede wszystkim: planowania w ośrodku egzaminu dla zdających z innej szkoły – bez uzyskania zgody Dyrektora OKE oraz organizacji egzaminu poza siedzibą szkoły bez powiadomienia OKE o miejscu egzaminu (miało to szczególne znaczenie w przypadku skierowania na egzamin w ośrodku Obserwatora).

Egzaminatorzy w etapie praktycznym egzaminu

W czasie sesji pracowało 1013 egzaminatorów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w tym 636 było przewodniczącymi zespołów nadzorujących etap praktyczny egzaminu, 377 – pracowało w zespołach egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne.

Sprawdzanie prac egzaminacyjnych odbywało się w ośrodkach sprawdzania zorganizowanych przez poszczególne OKE. W 9 zawodach – o dużej liczbie zdających – prace sprawdzano w macierzystej OKE (technik ekonomista, technik mechanik, technik informatyk, technik elektronik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik handlowiec, technik hotelarstwa, technik administracji, technik usług kosmetycznych). Prace z egzaminów w zawodach o mniejszej liczbie zdających były sprawdzane ośrodkiem krajowym, zorganizowanym na terenie jednej z komisji okręgowych z udziałem egzaminatorów ze wszystkich OKE. Ośrodek sprawdzania we Wrocławiu (okręgowy i krajowy) funkcjonował od 25 czerwca do 18 lipca br. i pracowało w nim 277 egzaminatorów w 27 zespołach (11 zespołów okręgowych sprawdzających prace egzaminacyjne w 9 zawodach, 18 zespołów krajowych sprawdzających prace egzaminacyjne w 14 zawodach).

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu skierowała 100 egzaminatorów w 43 zawodach do sprawdzania prac egzaminacyjnych w ośrodkach krajowych w innych OKE. Większość z nich bardzo rzetelnie wywiązała się z zadań związanych z pełnioną funkcją podczas egzaminu.

4. Przebieg egzaminu.

4.1. Analiza kart odpowiedzi obserwatorów egzaminu

Etap pisemny

Do obserwowania przebiegu etapu pisemnego zostały skierowane przez Dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu osoby, rekrutujące się spośród pracowników organu prowadzącego, nadzoru pedagogicznego, ośrodków doradztwa metodycznego oraz nauczycieli województwa dolnośląskiego i opolskiego. W obserwacji egzaminu uczestniczyło 31 osób (12 – województwo dolnośląskie, 19 – województwo opolskie).

Obserwatorzy otrzymali materiały informacyjne o organizacji i przebiegu egzaminu w etapie pisemnym, *Arkusze obserwacji* i *Kartę odpowiedzi*, na której notowali swoje spostrzeżenia.

Pytania zadane w ankiecie (41 pytań) uporządkowano tematycznie w 6 kategoriach: przygotowanie szkoły/placówki do przeprowadzenia etapu pisemnego egzaminu, czynności uczestników egzaminu przed jego rozpoczęciem, czynności uczestników egzaminu po rozdaniu materiałów egzaminacyjnych, czynności uczestników egzaminu po zakończeniu czynności organizacyjnych, przebieg egzaminu, czynności uczestników egzaminu po jego zakończeniu.

Omówienie wyników obserwacji zawartych w ankietach – Arkuszach obserwacji według kategorii tematycznych

We wszystkich salach, w których obserwowany był egzamin, zapewniono wymagane warunki do jego przeprowadzenia, takie jak: listy zdających umieszczone w widocznym miejscu, sprawny zegar umieszczony w widocznym miejscu i zapasowe przybory do pisania. W 90% sal egzaminacyjnych znajdowały się kartki z danymi osobowymi zdających. W 1 ośrodku nie zapewniono oddzielnych stolików dla każdego zdającego ustawionych w jednym kierunku, w odległości zapewniającej samodzielność pracy. W jedynej sali, gdzie było to konieczne, nie stworzono odpowiednich warunków dla zdających z dysfunkcjami.

W 1 sali sprawdzenie nienaruszalności paczek z materiałami egzaminacyjnymi przed ich otwarciem nie odbyło się zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Procedurach...* Do wszystkich sal egzaminacyjnych zdający wchodził pojedynczo, okazując dokument potwierdzający tożsamość, wszędzie przypomniano zdającym, by nie wnosili do sali egzaminacyjnej telefonów.

Po rozdaniu materiałów, przewodniczący zespołów nadzorujących we wszystkich szkołach/placówkach wypełniali swoje zadania zgodnie z *Procedurami...*, w tym: przypomnieli zdającym o konieczności sprawdzenia kompletności arkusza i karty odpowiedzi, a także o obowiązku zapoznania się z instrukcją dla zdającego (poza 1 salą), omówili sposób kodowania kart odpowiedzi. W nielicznych salach zdający zadawali pytania dotyczące kodowania karty odpowiedzi i mieli trudności ze zmianą odpowiedzi już naniesionej. W żadnej sali zdający nie zadawali pytań dotyczących treści zadań.

Po zakończeniu czynności organizacyjnych we wszystkich salach egzaminacyjnych przewodniczący ZN zapisali na tablicy godzinę rozpoczęcia i godzinę zakończenia egzaminu. W 2 salach po rozpoczęciu egzaminu nie umieszczono w kopertach i nie zaklejono niewykorzystanych materiałów osób nieobecnych. W 2 szkołach spośród 3, w których zdający się spóźnili, dopuszczono ich do egzaminu. W czasie trwania egzaminu we wszystkich szkołach członkowie zespołu nadzorującego postępowali zgodnie z *Procedurami*. Odnotowano 1 przypadek zakłócania egzaminu przez zdających rozmowami.

Praca przewodniczących i członków zespołów nadzorujących po zakończeniu egzaminu przebiegała zgodnie z *Procedurami*.

Etap praktyczny

Do obserwowania przebiegu etapu praktycznego zostały skierowane przez Dyrektora Okręgowej Komisji osoby rekrutujące się spośród pracowników organu prowadzącego, nadzoru pedagogicznego, ośrodków doradztwa metodycznego, nauczycieli województwa dolnośląskiego i opolskiego. W obserwacji egzaminu uczestniczyło 90 osób (71 – województwo dolnośląskie, 19 – województwo opolskie). Obserwatorzy otrzymali materiały informacyjne o organizacji i przebiegu egzaminu w etapie praktycznym, *Arkusz obserwacji* i *Kartę odpowiedzi*, na której notowali swoje spostrzeżenia. Wykorzystywano dwa rodzaje arkusza obserwacji egzaminu – do obserwacji egzaminu obejmującego rozwiązanie zadania w formie pisemnej i do obserwacji egzaminu z wykonaniem prac na stanowiskach z wyposażeniem. Arkusz obserwacji egzaminu na stanowiskach z wyposażeniem zawierał dodatkowe

pytania dotyczące przede wszystkim przygotowania i wyposażenia stanowisk oraz czynności zdających w trakcie egzaminu, np. zapoznanie się ze stanowiskiem i wykonywanie prac na stanowisku.

Obserwatorzy uczestniczyli w całym procesie egzaminacyjnym na danej zmianie w danym dniu egzaminu. Wszystkie karty odpowiedzi uzyskane od obserwatorów zostały wykorzystane do omówienia wyników obserwacji etapu praktycznego egzaminu.

Pytania zawarte w arkuszu obserwacji (43 pytania dla egzaminu na stanowiskach bez wyposażenia oraz 56 pytań dla egzaminu z wykonaniem prac na stanowiskach z wyposażeniem) dotyczyły: przygotowania ośrodka do przeprowadzenia egzaminu, czynności uczestników egzaminu przed jego rozpoczęciem, czynności uczestników egzaminu po rozdaniu materiałów, czynności uczestników egzaminu po zakończeniu części organizacyjnej, przebiegu egzaminu oraz czynności uczestników egzaminu po jego zakończeniu

Omówienie wyników obserwacji zawartych w ankietach – Arkuszach obserwacji według kategorii tematycznych.

We wszystkich ośrodkach zapewniono wymagane warunki do przeprowadzenia etapu praktycznego egzaminu, takie jak: oddzielne stoliki dla każdego zdającego do rozwiązania zadania w formie pisemnej, a dla zawodów, dla których zadanie obejmowało również wykonanie prac na stanowiskach, dodatkowo stanowiska egzaminacyjne zapewniające samodzielną i bezpieczną pracę, wyposażone w wymagany sprzęt, urządzenia i materiały do wykonywania zadań. We wszystkich salach egzaminacyjnych znajdował się sprawny zegar. W kartach obserwacji odnotowano jedynie drobne uchybienia: w 1 ośrodku nie przygotowano zapasowych przyborów do pisania oraz materiałów i przyborów pomocniczych przewidzianych w wykazie CKE, w 3 ośrodkach nie zapewniono kartek z danymi egzaminowanych, w 1 ośrodku nie przygotowano oddzielnych stanowisk do wykonania pracy i stolików dla każdego zdającego do rozwiązywania zadania w formie pisemnej.

W wymaganych przypadkach zapewniono w ośrodkach na czas egzaminu osoby do obsługi technicznej urządzeń i sprzętu.

We wszystkich ośrodkach zdający, przed rozpoczęciem egzaminu, uczestniczyli w otwarciu pakietów z materiałami egzaminacyjnymi, w wymaganych przypadkach (egzamin w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa) zdający przebrali się w ubrania robocze. Członkowie ZNEP we wszystkich ośrodkach przy wejściu sprawdzali tożsamość zdających. W 1 przypadku nie przeprowadzono losowania stanowisk egzaminacyjnych, w 3 ośrodkach nie przypomniano zdającym o niewnoszeniu do sali egzaminacyjnej telefonów komórkowych, natomiast w 5 nie upewniono się, czy zdający przynieśli wymienione w wykazie CKE przybory do wykonywania pracy egzaminacyjnej. Przewodniczący jednego ZNEP nie omówił zasad bezpieczeństwa pracy na stanowisku egzaminacyjnym.

Po rozdaniu materiałów zdarzyły się pojedyncze przypadki zaniedbania *Procedur...*, np. w 6 salach nie poinformowano o tym, że należy pisać pracę wyłącznie długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem, w 3 salach - o sposobie wypełniania *Karty pracy egzaminacyjnej i Karty oceny*. W połowie ośrodków przewodniczący ZNEP nie przekazali zdającym wskazówek do rozwiązania zadania.

W 14 ośrodkach zdający pytali o sposób kodowania danych na *Karcie oceny*, w 3 – zadawali pytania dotyczące treści zadania egzaminacyjnego lub załączonej dokumentacji, a w 1 ośrodku – wyposażenia stanowisk.

Po zakończeniu czynności organizacyjnych tylko w 1 ośrodku nie zapisano na tablicy godziny rozpoczęcia i zakończenia egzaminu. W 2 przypadkach zdający, którzy się spóźnili, nie zostali dopuszczeni do egzaminu.

W czasie trwania egzaminu przewodniczący i członkowie ZNEP postępowali na ogół zgodnie z *Procedurami*. Nie odnotowano żadnego przypadku zakłócania przebiegu egzaminu rozmowami przez zdających ani przekazywania sobie przez zdających notatek. W 1 ośrodku członek ZNEP rozmawiał ze zdającym przy jego stoliku i zaglądał do jego materiałów egzaminacyjnych. Potrzeba usunięcia awarii urządzenia na stanowisku wystąpiła w 1 miejscu egzaminowania.

Po zakończeniu egzaminu praca większości przewodniczących i członków ZNEP przebiegała zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Procedurach*.....

4. 2. Analiza dokumentacji egzaminacyjnej

Etap pisemny

Analiza dokumentacji otrzymanej ze szkół organizujących etap pisemny egzaminu dostarczyła informacji o przeprowadzonym egzaminie, a w szczególności:

- organizacji egzaminu w danej szkole,
- dystrybucji materiałów egzaminacyjnych do szkół,
- kompletności i jakości wydruku zestawów egzaminacyjnych,
- stosowaniu przez przewodniczących szkolnych zespołów nadzorujących oraz zespoły nadzorujące obowiązujących *Procedur organizowania i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe od roku 2008* i *Instrukcji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej* w zakresie przeprowadzania etapu pisemnego egzaminu,
- przebiegu egzaminu.

W większości szkół etap pisemny egzaminu był przeprowadzany w jednej sali dla absolwentów różnych typów szkół zawodowych, którzy uczęszczali do danej szkoły (zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, technikum uzupełniające, szkoła policealna).

Przesyłki z materiałami egzaminacyjnymi zostały dostarczone do szkół przez dystrybutora w dniu 16 czerwca 2008 r. w dwóch odrębnych paczkach: odrębnie dla zawodów na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej i odrębnie dla zawodów na poziomie technikum.

Szkoły i placówki zgłosiły nieprawidłowości w przesyłkach z materiałami na egzamin w zakresie:

- dystrybucji, np.: za mała liczba arkuszy lub kart odpowiedzi, w paczce z arkuszami arkuszy dla danego zawodu zapakowane pojedyncze arkusze do innych zawodów, wadliwe koperty bezpieczne;
- druku arkuszy, np.: brak jednego zadania w arkuszu dla zawodu technik handlowiec, błędne oznaczenia odpowiedzi w jednym zadaniu, błąd w numeracji stron, brak stron.

Dokumentacja z przebiegu egzaminu była sporządzona prawidłowo i starannie, dostarczona do OKE na ogół w komplecie.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w dokumentacji to: brak pieczęci szkoły w dokumentacji z egzaminu – 17 szkół, brak podpisu przewodniczącego zespołu nadzorującego – 10 szkół, z 2 szkół nie dostarczono protokołu zbiorczego, w 12 szkołach dopisano na listach zdających (w miejsce osób, które nie ukończyły szkoły) i dopuszczono do egzaminu absolwentów, którzy złożyli deklaracje po terminie,.

W 2 szkołach skład zespołu nadzorującego był nieprawidłowy, ponieważ zabrakło w składzie nauczyciela z innej szkoły. W 8 szkołach wymieniono zdającym 14 kart odpowiedzi, które błędnie wypełnili (zdarzenie to zostało zapisane w protokole przebiegu egzaminu w sali). Jest to postępowanie niezgodne z *Procedurami*. W 1 szkole wymieniono arkusz egzaminacyjny z powodu wad wydruku,

w 4 – dokserowano za zgodą OKE brakujące arkusze dla zdających zgłoszonych po terminie.

Unieważniono prace 2 zdającym z powodu wniesienia telefonu komórkowego i zakłócania przebiegu egzaminu. W 3 szkołach przerwano egzamin, ze względu na obecność w sali osób, które w ubiegłych latach zdały ten etap egzaminu.

Etap praktyczny

Analiza dokumentacji otrzymanej z ośrodków egzaminacyjnych dostarczyła informacji o przeprowadzonych egzaminach w etapie praktycznym, a w szczególności:

- o dystrybucji materiałów do ośrodków egzaminacyjnych,
- o kompletności i jakości wydruku materiałów egzaminacyjnych,
- o stosowaniu przez kierowników ośrodków egzaminacyjnych oraz zespoły nadzorujące etap praktyczny obowiązujących *Procedur ...* i *Instrukcji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej* w zakresie przeprowadzania etapu praktycznego egzaminu,
- o przebiegu egzaminów.

Materiały egzaminacyjne dostarczano w dniach 16, 17 lub 18 czerwca – w przeddzień egzaminu w ośrodku egzaminacyjnym.

Kierownicy kilku ośrodków zgłosili następujące nieprawidłowości i braki w materiałach egzaminacyjnych: w 1 ośrodku – brak w przesyłce pakietu z materiałami do przygotowania stanowisk, w 8 ośrodkach – podwójne przesyłki, w 2 ośrodkach braki pojedynczych kompletów materiałów. W 11 ośrodkach zgłoszono braki kart oceny lub kart pracy egzaminacyjnej. W 1 zawodzie zgłoszono wady w druku karty pracy egzaminacyjnej – pomyłka w kodzie zawodu.

Dokumentacja z etapu praktycznego egzaminu była na ogół prawidłowa i kompletna. Stwierdzone braki i nieprawidłowości dotyczyły: braku protokołu zbiorczego (1 ośrodek), brak pieczętek szkół na listach zdających (15 ośrodków), braku na listach zdających – protokołach odbioru prac informacji o wyborze języka obcego (41 ośrodków). W 11 ośrodkach na kopertach bezpiecznych z pracami z elementem w języku obcym nie sporządzono wykazu liczby prac w poszczególnych językach. W 4 ośrodkach zapakowano materiały egzaminacyjne z 2-3 zawodów do jednej koperty lub zapakowano pracę pisaną w odrębnej sali do koperty z pracami z innej, nie opisano przy tym zawartości kopert. W 10 ośrodkach 12 zdającym uzupełniono arkusze o brakujący materiał.

Z protokołów etapu praktycznego wynika, że ośrodki egzaminacyjne dostosowały warunki zdawania egzaminu do potrzeb zdających ze specyficznymi problemami w uczeniu się. W 16 ośrodkach 65 zdających otrzymało od ZNEP dodatkowe kartki papieru do napisania pracy egzaminacyjnej.

W 1 ośrodku (w zawodzie fototechnik) ze względu na konieczność wymiany komputera przesunięto czas rozpoczęcia egzaminu o 15 minut, w 1 – wymieniono płyty CD na nowe ze względu na trudności zdających przy nagrywaniu efektów prac. W jednym ośrodku otwarto omyłkowo na I. zmianie kopertę z materiałami na zmianę II. Jeden ośrodek nie zwrócił do OKE 7 kompletów materiałów niewykorzystanych.

Unieważniono egzamin 2 zdającym (1 z powodu niesamodzielności pracy, 1 z powodu wniesienia telefonu komórkowego).

4.3. Uwagi i spostrzeżenia egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne.

W ośrodku OKE we Wrocławiu pracowało 29 zespołów sprawdzających prace z 23 zawodów. Tylko ci przewodniczący przekazali do OKE wykazy zauważonych nieprawidłowości w pracy zespołów nadzorujących etap praktyczny egzaminu w ośrodkach. W uwagach egzaminatorzy wskazywali konkretny ośrodek, w którym doszło do naruszenia procedur organizowania i przeprowadzania egzaminu. Z zebranych informacji wynika 244 takich przypadków. Nieprawidłowości w pracach ZNEP dotyczyły najczęściej poszczególnych zdających, ale zdarzały się przypadki, gdy prawie wszystkie prace z danej sali zawierały błędy proceduralne. Najczęstszy i powtarzający się co roku błąd to korzystanie z niewłaściwych przyborów, niedopuszczonych przez CKE na egzamin w danym zawodzie: kolorowych długopisów, ołówków, flamastrów.

Szczegółowy wykaz stwierdzanych nieprawidłowości:

- brak naklejki z kodem na *Karcie pracy egzaminacyjnej* lub *Karcie oceny* – 81 ośrodków;
- naklejka z imieniem i nazwiskiem zdającego na pracy egzaminacyjnej – 21 ośrodków;
- brak podpisu przewodniczącego lub członka ZNEP na pierwszej stronie *Karty pracy egzaminacyjnej* – 37 ośrodków;
- błędy w numerach PESEL lub braki w kodowaniu numeru PESEL i numeru zadania – 25 ośrodków;
- na dodatkowych kartkach papieru, będących częścią pracy egzaminacyjnej, pieczęta ośrodka – 5 ośrodków;
- błędna lub nieczytelna numeracja stron pracy egzaminacyjnej – 25 ośrodków;
- fragmenty prac lub całe prace egzaminacyjne pisane ołówkiem – 7 ośrodków;
- fragmenty prac lub całe prace egzaminacyjne pisane długopisem z tuszem niebieskim, zielonym, żółtym – 33 ośrodków;
- brak lub zniszczona karta oceny – 10 ośrodków;

Dodatkowo egzaminatorzy sprawdzający prace w zawodzie technik informatyk zgłosili uwagi, które odnosiły się do poprawności przygotowania komputerów. Wynikały one z błędów popełnionych przez asystenta technicznego odpowiedzialnego za przygotowanie stanowisk komputerowych. Były to na przykład: nieprzygotowany komputer do warunków zadania (komputer nie został oczyszczony ze zbędnych plików) – 1 uwaga, niezainstalowane sterowniki – 2 uwagi, komputer z oprogramowaniem niedopuszczonym w obowiązującym wyposażeniu (Wersja WIN XP Home Edition) – 1 uwaga.

4.4. Unieważnienia egzaminu przez Dyrektora OKE we Wrocławiu. Wglądy do prac.

Egzaminatorzy sprawdzający prace zgłosili podejrzenie niesamodzielności w stosunku do prac zdających w następujących zawodach:

- technik informatyk – 4 prace,
- technik prac biurowych – 2 prace,
- technik usług kosmetycznych – 2 prace.

Dyrektor OKE we Wrocławiu w porozumieniu z Dyrektorem CKE, po zasięgnięciu opinii ekspertów, unieważnił etap praktyczny egzaminu 4 zdającym egzamin w zawodzie technik informatyk i 2 zdającym w zawodzie technik prac biurowych.

Wglądy do prac

Wniosek o wgląd złożyło 129 zdających. Wszyscy zainteresowani otrzymali informacje o miejscu i terminie wglądu. Przygotowano do wglądu komplety materiałów egzaminacyjnych: 25 – kart odpowiedzi z etapu pisemnego oraz 117 prac z etapu praktycznego egzaminu z kartami oceny. Na wgląd zgłosiło się 120 osób, w tym po wglądzie 34 osoby złożyły wniosek o dodatkowe sprawdzenie prac, 2 osoby – zastrzeżenia do poprawności klucza odpowiedzi do arkusza z etapu pisemnego egzaminu. Po ponownym sprawdzeniu prac 10 osobom wydano dyplomy.

Tabela 5. Zestawienie przebiegu wglądu zdających do materiałów z egzaminu zawodowego.

Lp	Nazwa zawodu	Liczba osób, które złożyły wnioski			Zgłoszone zastrzeżenia		Liczba wydanych dyplomów	
		etap pisemny	oba etapy	etap praktyczny	etap pisemny	etap praktyczny	błędy w ocenie	błędy formalne
1	Opiekun w domu pomocy społecznej	-	-	1	-	-	-	-
2	Opiekunka środowiskowa	-	-	1	-	-	-	-
3	Protetyk słuchu	-	-	1	-	-	-	-
4	Ratownik medyczny	1	-	22	-	6	1	1
5	Technik administracji	-	1	3	-	-	-	-
6	Technik architektury krajobrazu	-	-	1	-	-	-	1
7	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	1	-	1	-	-	-	-
8	Technik budownictwa	-	-	1	-	1	1	-
9	Technik ekonomista	-	-	9	-	1	-	1
10	Technik elektronik	1	1	5	-	4	-	-
11	Technik elektryk	-	-	1	-	1	-	-
12	Technik farmaceutyczny	2	1	13	-	3	1	-
13	Technik hotelarstwa	-	-	1	-	1	-	-
14	Technik informatyk	2	3	6	-	1	1	-
15	Technik leśnik	-	-	5	-	4	-	-
16	Technik masażysta	-	-	4	-	2	1	-
17	Technik mechatronik	-	-	2	-	2	2	-
18	Technik obsługi turystycznej	-	2	1	-	-	-	-
19	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	-	2	7	-	2	-	-
20	Technik ochrony środowiska	1	2	1	-	1	-	-
21	Technik organizacji usług gastronomicznych	1	-	1	-	-	-	-
22	Technik organizacji reklamy	-	-	1	-	-	-	-
23	Technik rachunkowości	1	-	-	-	-	-	-
24	Technik rolnik	-	-	2	-	2	-	-
25	Technik telekomunikacji	1	-	-	1	-	-	-
26	Technik usług fryzjerskich	-	-	3	-	-	-	-
27	Technik usług kosmetycznych	1	1	9	1	3	-	-
28	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	-	-	2	-	-	-	-
		12	13	104	2	34	7	3
SUMA			129		36		10	